

Kiedy umiera dziecko

**Broszura wsparcia dla
nastolatków i młodzieży**

Dlaczego nasze dziecko umarło?

Czasami dzieci rodzą się zbyt wcześnie, ponieważ nie rozwinęły się prawidłowo w czasie ciąży.

Zdarza się, że dzieci rodzą się na kilka miesięcy przed planowanym terminem i są tak bardzo małe, że nie są w stanie przeżyć.

Czasami są zbyt słabe i ich organizm przestaje funkcjonować. Tego nie da się naprawić.

Niczego nie czują, nie odczuwają również bólu.

Nikt nic nie może pomóc.

Nie jest to niczyja wina.

Zostaną one zapamiętane.

Jak się czujesz?

Kiedy ktoś umiera, towarzyszy nam wiele uczuć, niektóre z nich może nadejść w tym samym czasie, a czasami niczego nie czujemy.

Może się okazać, że czujesz się

Przestraszony

Zmartwiony

Niespokojny

Zdezorientowany

Winny

Zmęczony

Bezradny

Smutny

Przytłoczony

Zdrętwiały

Urażony

Odizolowany

Zły

Jest to naturalna część żałoby i możesz także doświadczać nowych emocji, których wcześniej nie czułeś. Porozmawiaj z kimś, jeśli nie jesteś pewien swoich uczuć. Na początku te uczucia mogą być niepokojące.

W jaki sposób radzić sobie z tym poradzić?

Doświadczenie utraty dziecka w rodzinie może być na początku wielkim szokiem. Chcemy wspierać Cię w tym trudnym czasie i pomagać myśleć o przyszłości. Sposoby uczenia się radzenia sobie z żałobą w czasie może być naprawdę korzystne. Oznacza to, że kiedy sprawy staną się trudne, będziesz wiedzieć, co można zrobić.

Ta broszura pomoże ci dowiedzieć się, co ci może pomóc.

Powrót do szkoły/ w szkole

Jeśli miałeś czas wolny od szkoły, powrót do niej może okazać się dużym krokiem. Z jednej strony możesz chcieć zobaczyć swoich przyjaciół i powrócić do rutyny, ale z drugiej strony możesz czuć, że chcesz się ukryć i być samemu. Każdy jest inny.

Zastanów się, w jaki sposób chciałbyś poradzić sobie z powrotem do szkoły. W jaki sposób chciałbyś, żeby twoja klasa została poinformowana o twojej stracie? Czy chciałbyś, aby nauczyciel poinformował klasę? Czy chciałbyś sam powiedzieć swoim kolegom z klasy? Czy chciałbyś rozmawiać z innymi w grupie czy indywidualnie? Możesz nawet czuć, że nie chcesz rozmawiać z innymi – ale jeśli te osoby nie mają świadomości, co się dzieje, nie będą w stanie zaoferować Tobie pomocy, życzliwości i wsparcia.

Jeśli inne osoby wiedzą, że przechodzisz trudny okres w życiu, mogą tego nie rozumieć, ale nadal mogą Cię wspierać i wysłuchać

Zadbaj o swój umysł i ciało

Dbanie o siebie podczas żałoby jest równie ważne. Uważność, zdrowie i dobre samopoczucie są ważne dla twojego zdrowia psychicznego.

Łącząc te obszary, możesz poczuć się pewnie patrząc w przyszłość.

Oto kilka sposobów na zadbanie o swój umysł i ciało.

Stwórz pudełko ze wspomnieniami lub album z wycinankami

Stworzenie pudełka ze wspomnieniami lub albumu z wycinankami dla dziecka, którego być może nie spotkałeś lub spotkałeś tylko kilka razy, może być naprawdę trudne. Ale nie potrzebujesz wielu zdjęć i pamiątek, aby zrobić album lub tego rodzaju pudełko. Możesz użyć rysunków i komiksów do udekorowania swojego albumu, możesz wkleić tam rzeczy, które Twoim zdaniem spodobałyby się lub możesz napisać o tym, kim ta osoba by była. Zawsze można stworzyć wspomnienia, nawet jeśli ich się nie przeżyło. Kiedy tylko się zasmucisz, możesz zajrzeć do pudełka, pomyśleć i powspominać. Bądź kreatywny. Stwórz kolaże, napisz piosenki, stwórz taśmę filmową swojej historii, wierszy i listów. To świetny sposób, aby dowiedzieć się, co czujesz, pomagając ci o tej osobie pamiętać, jednocześnie pozwalając umysłowi przetwarzać rzeczy.

Porozmawiaj z kimś

Porozmawiaj z przyjaciółmi lub rodziną o tym, jak się czujesz. Jeśli wyrzucisz wszystkie swoje myśli w eter, możesz poczuć, jakbyś zrzucił z siebie ogromny ciężar. Możesz śmiać się i płakać jednocześnie – możesz pokazać innym, jak się czujesz. Jeśli nie chcesz rozmawiać z kimś bliskim, możesz porozmawiać z nauczycielem, trenerem zespołu, rodzicem przyjaciela, dziadkiem - lub kimś innym!

Wróć na łono natury

Zaczerpnienie świeżego powietrza i kontakt z przyrodą może być świetnym sposobem na zebranie myśli. Wyjdź na zewnątrz, jeśli możesz, i docień kolory, dziką przyrodę i scenerię wokół siebie.

Nawiąż kontakt z innymi

Dowiedz się, jak inni młodzi ludzie się wtedy czuli, gdy byli w żałobie, a dzielenie się doświadczeniami może pomóc ci poczuć się mniej samotnym. Być może poznasz kogoś w swojej szkole, kto miał podobne doświadczenie.

Możesz znaleźć grupę ludzi, do której chciałbyś dołączyć, lub skontaktować się online, aby otrzymać wsparcie przeznaczone specjalnie dla młodych ludzi.

Medytacja i oddychanie

Techniki medytacji i oddychania mogą naprawdę pomóc, gdy poczujesz się przytłoczony, niespokojny lub zestresowany.

Znajdź wygodne miejsce i usiądź lub połóż się. Weź ze sobą pluszaka lub poduszkę i umieść ją na klatce piersiowej lub brzuchu. Zamknij oczy, zrób wdech i wydech, czując jak miś/poduszka unosi się i opada. To, miejmy nadzieję, pomoże ci poczuć się bardziej spokojnym. Jeśli nie możesz tego zrobić, zaczerpnij trzy razy powietrza: wdychaj przez trzy sekundy, wstrzymaj oddech na trzy sekundy i przez trzy sekundy wydychaj powietrze, następnie to powtórz.

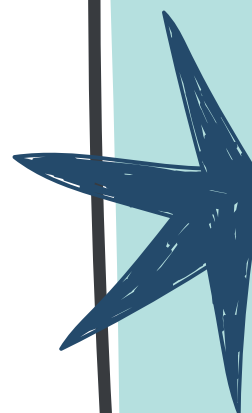
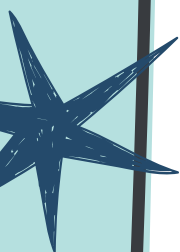
Sen

Sen jest tak ważny dla ciała i umysłu. Trudności w zasypianiu to normalna reakcja podczas żałoby, ale nieprawidłowy rytm snu może mieć negatywny wpływ na nasze życie.

Oto kilka wskazówek, które pomogą Ci zasnąć:

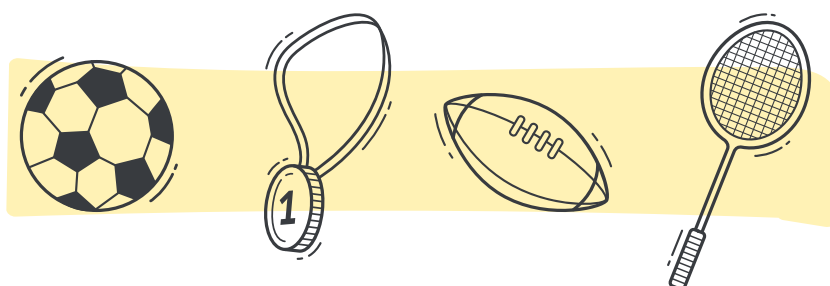
- 1 Nie korzystaj z żadnych wyświetlaczy (telewizora, tabletu, telefonu) na godzinę przed snem.
- 2 Zapisz wszystko, co Cię martwi lub porozmawiaj z kimś. Opróżnianie głowy z wszelkich trudnych myśli może pomóc Ci lepiej spać.
- 3 Wypróbuj medytację z przewodnikiem lub prostą technikę oddychania podaną powyżej.
- 4 Poczytaj przed snem – powtarzające się ruchy gałek ocznych pomagają poczuć się sennym.
- 5 Posłuchaj kojącej muzyki relaksacyjnej lub dźwięków snu – nie zapomnij ustawić minutnika!
- 6 Nie przejmuj się tym, że nie śpisz. Jeśli zaakceptujesz, że nadal nie możesz zasnąć i wypróbujesz powyższych rozwiązań, znajdziesz to, co działa najlepiej na Ciebie i ostatecznie zaśniesz.

Zdrowa dieta

Zbilansowana dieta jest bardzo ważna dla utrzymania zdrowego ciała. Oznacza to spożywanie wszelkiego jedzenia - w tym owoców i warzyw! Zdrowo odżywiając się, twoje ciało otrzymuje wartościowe minerały i witaminy, których potrzebuje, aby umysł był zdrowy.

Ćwiczenie

Ćwiczenia są ważne dla twojego umysłu i ciała. Pobudza przepływ krwi i uwalnia te dobre chemikalia zwane endorfinami. Ćwicz w dowolny sposób - może to przybierać różne formy. Możesz popyływać, poćwiczyć jogę, rugby, tenisa, pograć w piłkę nożną lub uprawiać boks. Dołączenie do grupy to świetny sposób na spędzenie czasu na zabawie ze starymi i nowymi znajomymi.

Uzyskaj wsparcie

Pomocne mogą być następujące organizacje:

Young Minds UK

Wspieranie zdrowia psychicznego młodych ludzi praktycznymi wskazówkami i poradami.

Winston's Wish

Wspieranie w żałobie dzieci, rodzin i profesjonalistów. Zapewnienie emocjonalnego i praktycznego wsparcia w żałobie.

Child Bereavement UK

Udzielanie wsparcia, informacji i wskazówek osobiście i telefonicznie.

Grief Encounter

Świadczenie bezpłatnych, profesjonalnych i specjalistycznych usług wsparcia dla dzieci i młodzieży.

Hope Again

Oferowanie wsparcia, porad i wskazówek online dla dzieci i młodzieży poniżej 25 roku życia.